

Aurkezpen gisa

ASJUko zenbaki hau osorik hartzen du *Monumenta Linguae Vasconum*eko bi bilzarretarik ateratako dozena bat lanek. Zehatzago, batez ere 2016ko abendukoak dira, izan, nahiz aurreko urteko maiatzean egindako batean aurkeztuetarik ere bildu dugun testu pare. Saio horietan eta gainerako ikasturteetan izandakoetan ere ikerketa-taldekideek eta bertara gonbidatutako zenbait ikertzailek¹ beren aurkikuntzen eta eskuarteko lanen emaitza edo urrunagoko helburuen berri nahiz garapen ezberdinetako zirriborroak aurkeztu ohi dituzte, baita usu talde-lan zenbaiten egoera eta gora-beherak ere; horrekin batera saioetako hitzaldi osteko iruzkin eta eztabaidetan parte hartuaz egindako gogoeta-ekarpen aberatsak eskainiaz, noski.

Horrela gertatu zen 2015 eta 2016koetan ere; hemen biltzen direnez landa, bi dozena hitzaldi gehiagorentzat tokia izan zen lehendabizikoan, eta beste dozena eta erdientzat bigarrenean. Bistan da, horien guztien azken bertsioak emateko ez ASJUren zenbaki hau baina honelako beste lauzpabost bederen beharko genituzkeen; horietako batzuek, gainera, enparauko argitalpenik izan dute, zenbait amaitzeke da oraindik edo bidean gelditu da arrazoiren batengatik edo besterengatik; azkenik, okasiorako prestatutako kutixiarik ere bazen tartean eta ez zirudien egoki horiek hemen sartzea.

Direnek bikaintasun, interes eta eraginkortasun langak —ikerketa-taldekide guztiek, atetiko ikertzaile ospetsu baina izengabeek zein ASJUko Erredakzioak jarritakoak, alegia— gainditu dituzte (baita goratu ere beren berridazketa luze eta artatsuen bidez) eta egun eskaintzen dizkizuegunen artean dialektologia diakronikoko eta testu zahar eta berriagoen filologiarekiko harribitxi preziatuak aurkitu ahal dira, duela ia 20 urteko eraketaz gozotiko MLVren bi helburu nagusiei dagozkien ekarpenak, alegia: Goi-nafarreraren periodizazioaz, Bizkaiko euskararen barne-egituraketaz eta Zaraitzuko nahiz Ipar Euskal Herriko berrikuntzen hedadurazko saio mardul bana eta, horiekin batean, Kapanagaren bibliografia materialaz edo RSren egiletasun eta hedaduraz, Lapurdiko Elizaren xvii. mendeko hizkuntza hautuez, nafarreraren ezaugarrien kronologiaz, esaldi erlatiboen diakronikoaz, aditz-laguntzaile (**edin*) batekiko ideien historiaz eta Larramendiren gramatikaren lekukotasunaren balioaz, soziationaren ekialdeko polimorfismoaz eta diakroniaz, eta are antroponimiaren historiaz, badauke irakurleak galdera, bilaketa eta analisi-lan ugari zein emaitza jakingarririk.

¹ Eskerrik beroenak eman nahi dizkiegu batean edo bestean parte hartu zuten gonbidatu guztiei: Ane Loidi, Josu Zulaika (honi orain argitaratu testua ere zor diogu), Endika Blanco, Pruden Gartzia, Borja Aginagalde, Juan Madariaga, Charles Bidegain, Aurelia Arkotxa eta Iván Igartua 2015ean, eta Juanjo Larrea eta Mikel Pozo, Iván Igartua, Patxi Salaberri Zaratiegi, Luis Mari Zaldua, Javi Ormazabal, Josemari Vallejo, Alazne Begiristain eta Aitor Odriozola 2016an.

Ezin uka ez ezkuta genezake testuon argitaratze prozesua poxi bat luzatu denik —komeni baino gehixeago, beharbada— baina ezta, ordea, «dabilen harriari oroldiorik ez» edota «lan lasterra lan alperra» ere atzendu, orok jakin beharko genukeenez. Bestalde, ez hemen bildutakoen egileak ez gainerako taldekide gehienak ere ez dira urteotan bertan goxo izan: 2015etik egungo egunera 8 doktorego tesi defendatu edo zuzendu dituzte (ia 20 —urteko bat!— 2002tik), enparauko MALez landa; gainera, 2018an agertu ziren *Euskararen Historia* mardularen euskarazko eta gaztelaniazko bertsioak, bertan *Monumentako* kideei zor zaizkielarik kapituluetarik erdiak baino gehiago eta orrialdeetarik hiru laurdentsu ere;² 2019an Urtzi Regueroren nafarrera arkaikoko eta zaharreko testuen bilduma eta azterketa argitaratu ziren Nafarroako Gobernuaren laguntzari eskerrak *ASJU*ren Gehigarrietan eta hurrengo 2020koan hor bertan atera zen Pomierren eskuizkribu artean ezezagun bezain garrantzitsuaren edizio eta azterketa bikaina, Ricardo Gómezek eta Josu Zulaikak paratua. Azkenik, baina ez gutxienik, urte berekoa dugu 2004az geroztik (cf. 2010eko zatikazko edizio elektronikoa) taldekide «senior» zenbaitek eta gazteago batzuek landutako Joan Perez Lazarragakoaren eskuizkribuaren paperezko edizio osoagoa (Gidor Bilbao, Ricardo Gómez, Joseba A. Lakarra, Julen Manterola, Céline Mounole eta Blanca Urgell, UPV/EHUk argitaratua), Endika Blancok eta Dorota Krajewskak prestatutako lexikoa ere aldean zuelarik.³

2016 ez hain urrun hartatik zerbait egin da, beraz, eta bada aurrerapenik MLVkoen eta gainerako lankideen aldetik 2002ra (edo are 1987ra) atzera begiratzean, jakina! Handiena, beharbada, filologia eta diakroniaren alor premiatsuetara langile belaunaldi berriak hurbiltzea. Asko da, ordea, horietan egiteke dirauena —Lubieta, Ros-Etxart, Arrazola... bai behintzat hurbileneko argitaragabeetan, eta baita dozena erdi tesi filologian, morfo-sintaxi eta dialektologia diakronikoan, martxan direnak soilik gogoan hartuaz (baina aurki izango dira abian beste hainbat batetik eta bestetik)— eta itxaron ahalko dugu ikerketa-taldekideen eta lankide elkartu guztien laguntzaz euskal filologiako eta euskararen historiako ikerketetan, hitz honen adiera hertsian zein zabalean, urrats eta aurrerapen oparo eta sendorik.

Ez dugu dagoeneko eskerrik beroenak ematea baizik, dela artikuluon egileei, dela horien errebisioan parte hartu duten etxeko eta landako hainbat lankideri, baita 2015 eta 2016ko ikerketa-taldearen biltzarretako hizlari, entzule eta gainerako partaide guztiei eta aipatuki orduko eta oraingo antolamendu eta zereginetan gurekin izan ditugun orori, bereziki Gidor Bilbao, Ricardo Gómez, Julen Manterola eta Blanca Urgelli.

Joseba A. Lakarra

² «Aziti Bihia» taldeko lagunek aurkitu, aztertu eta prestatutako Materraren lehen bi emanaldien, 1617ko ezezagunaren eta 1623ko ustez ezagunagoaren edizio kritikoa lehendabizikoaren 400 urte bete-tzean atera zuten ASJUk eta Euskaltzaindiak lankidetzan.

³ Eta egunotan da inprimategiko bidea hartzekotan Koldo Ulibarrik eraberrituriko bere tesia (2015), Aiara aldeko XVIII. mende akabuko *Dotrinazko sermoitegiaren* edizio eta azterketarekin; Javier Etxagibelen urte bereko Pouvreauren hiztegiari buruzko tesiak ere hartuko ahal du aurki bide bera. Taldearen gainerako argitalpen nahiz Euskal Herriko, Europako edo AEBetako biltzarretako parte hartze ugarietz 2021eko MLV5aren azken errendapenean eta MLV6ren Egitasmoan lor liteke ikuspegi aski osatua.